

KAPTÁR

Írd ki magadból!

Összefoglaló értékelés a vers- és prózaíró pályázatról

A Versegly Ferenc Könyvtár és a Szolnok Városi Diákok Tanácsa 2019. februárban vers- és prózaíró pályázatot írt ki szolnoki középiskolák diákjai részére.

A pályázati kiírás megjelent a könyvtár honlapján, a szolnoki rádiók kulturális hírajánlójában, e-mailben megkapták a középiskolák magyartanárai (ill. a titkárságok), nyomtatásban pedig a könyvtár épületében plakát és szórólap formában. Természetesen a Facebookon is olvasható volt a felhívás, s ezeknek a valós+virtuális megjelenési formáknak köszönhetően szépszámu pályamunka érkezett. Meglepetést okozott az, hogy nagy számban voltak Szolnokon kívüli beküldők ill. „túlkoros” alkotók is. Ezzel szembeülve úgy döntött a zsűri, hogy természetesen minden munkát elolvas és értékkel, tehát nem nyilvánít érvénytelennek egy pályamunkát sem pusztán formai okokból.

Szót kell ejteni az előzményekről is: egyáltalán honnan jött az ötlet, miért is született meg a kiírás? Itt több dolog, jelenség találkozott össze. A Versegly Ferenc Könyvtárban 2015-ben az Európai Ifjúsági Napok keretében a földszinten egy barátságosan kialakított térben megalakult az Ifjúsági részleg egy lelkes, elhivatott könyvtáros, Cserfalvi Katalin vezetésével. Figyelmes pedagógus könyvtárosként felismerte, hogy az ifi korosztálynak mire van szüksége és igénye. Ebben a kellemes térben az idejárom fiatalok napi életmódbeli rutin szerint élnek (iskolaidő után megjelennek, beszélgetnek, olvasnak, beadandó dolgozatokat írnak, különböző témakörű klubokat alakítanak, stb.). Így vetődött fel ezen a laza, oldott hangulatú helyen az írás mint önkifejezési forma, mint igény a kiteljesedésre, s így a pályázat ötlete is. A Szolnok Városi Diákok Tanácsa több tagja is aktív látogatója az „ifiteremnek”; s máris összeállt a kiírás „hivatalos” háttere.

A pályaművek beérkezésekor a kategorizálás alapja a szolnoki illetőség ténye volt, s ezután vizsgálta a zsűri a formai-műfaji-nyelvi-stilisztikai elemeket. A meglepetés erejével hatott, hogy a versek és a prózai művek mintha két külön bolygóról jöttek volna.

Szécsi Annamária:
Írd ki magadból!

Négyesi Ildikó:
Makerspace
tevékenységek
Kínában

Négyesi Ildikó:
Maslow
olvasáshierarchiája
- aatvos
Könyvtári dizájn

Litkei-Nyíri Anita
Karantén napló

A költemények erőteljes lenyomatai az iskolai irodalomtanításnak (formai, stilisztikai szempontból főleg), míg a próza sokkal szabadabb, egyénibb alkotásokat eredményezett. Míg a versek konzervatívabb, múltat tükrözök, addig az epikák hamisítatlan 21. századi témákat, jelenségeket, szóhasználatokat jelenítenek meg (sci-fi, fantasy, horror stb.).

Természetesen bármilyen is a forma, hűen tükrözik alkotójuk világát.

A zsűri elnöki tisztére Szirmay Ágnes dramaturg, író kapott felkérést; nehéz és felelősségteljes munkáját Kovács Györgyi modern angol-amerikai irodalom és kultúra szakos doktorandusz és Szécsi Annamária, a Verseghy Ferenc Könyvtár magyar-könyvtár szakos munkatársa segítette.

A vers kategóriába 30, a prózába pedig 35 pályázó küldte el művét. Mind műfaji, mind tematikai szempontból rendkívül sokszínű műveket olvashattunk. Azt is láthattuk, hogy a tanári támogatás-bátorítás meghatározó tényező.

A vers kategória nyilvános értékelésére a költészet napi programsorozat keretén belül került sor, míg a prózáé az ünnepi könyvhét megnyitó műsorának zárásaként. A zsűri fontosnak tartotta, hogy a hivatalos formán túl személyes találkozással, kötetlen beszélgetéssel, elemző kritikával bátorítsa az ifjú alkotókat a további írásokra, alkotói próbálkozásokra.

Az alábbiakban a zsűritagok összegző gondolatai olvashatók.

Szirmay Ágnes tapasztalatai és véleménye:

Az első feladat mindkét pályázati anyag elbírálásánál a kategóriákra osztás volt.

Pályázatunk eredeti kiírásában az szerepelt, hogy a pályaműveket Szolnok (és vonzáskörzete) középiskolás korú diákjaitól várjuk, ennek ellenére mindkét pályázatra szép számmal érkeztek más megyékből és korosztályból való pályaművek is.

Mivel közülük sokat nagyon jónak találtunk, sajnáltuk volna ezeket a műveket és szerzőket kizárni a versenyből, tehát mindkét esetben alapítottunk egy „különdíjat”, vagyis a pályázati kiírásnak nem megfelelő műveket is pontoztuk és sorrendbe állítottuk, és a végén a vers kategóriában egy, a próza kategóriában 3 különdíjat is kiosztottunk.

A vers kategóriában nem bontottuk korosztályok szerint a pályaműveket, de a prózapályázatnál már értelmét láttuk ennek a bontásnak is, itt volt egy „szolnoki 14-15 évesek” kategória, egy „szolnoki 16 feletti” és egy „különdíjas” kategória is.

Zsűriként a legfontosabb tapasztalatom, hogy az önálló irodalmi művek alkotására való igény ebben a korosztályban nagyon eleven, a diákok szívesen írnak, és nem félnek a megmérettetéstől sem.

A versek esetében azt volt a prekonceptióm, hogy erősebb lesz a kortárs mainstream hatása, elsősorban a dalszövegek ismerős fordulatainak a megjelenését vártam, vagy olyan népszerű költők felismerhető hatását, mint Simon Márton vagy Lackfi János. De úgy tűnik, a középiskolai tananyag egyelőre erősebb ihletforrásul szolgál. Zsűriként az értékelésem fő szempontja ezért (is) elsősorban az volt, hogy a versíró valós, megélt, megtapasztalt élményt fogalmaz-e meg a versben, a 21. században releváns formában és nyelven, vagy valamilyen ködös költészeteszményhez igazítja a mondani-valóját és stílusát.

A prózapályázatok esetében erősebb volt a mainstream-hatás, ami egyben azt is jelenti, hogy a diákok sokkal több kortárs prózai szöveget olvasnak, mint kortárs verset.

Valószínűleg érdemes lett volna különbséget tenni, hogy a pályázók szórakoztató irodalmat vagy szépirodalmat akartak-e írni,

mert bizony elég nehéz összehasonlítani egymással egy alakváltós fantasy-novellát egy aesopusi állatmesével vagy egy saját élményt összefoglaló, kisrealista novellával. Mivel ezt a szétválasztást fájó szívvel elvetettük, ezért az értékelésem alapjául elsősorban az adott szöveg nyelvi megformáltsága szolgált.

Amit mindenképpen leszűrtem a pályaművek olvastán, az az, hogy minden erőnkkel érdemes olvasásra buzdítani a gyerekeket, és ennek a buzdításnak hasznos és gyümölcsöző eszköze, ha önálló művek írására is ösztönözzük őket. Ráadásul az eredményhirdetéseket mindkét alkalommal jó hangulatú beszélgetések is övezték, amelyek remélem, szintén érdeklődésfenntartó és közösségformáló erőnek is bizonyulnak majd.

Nagyon köszönöm, hogy részt vehettem a zsűri munkájában.

Kovács Györgyi összefoglaló gondolatai:

Rengeteg mű érkezett mind a vers-, mind a prózaíró pályázatra. A kiírás szerint csak szolnoki diákok küldhettek írásokat, és fejenként csak egyet mindkét kategóriában, de az egész országból érkeztek munkák, és különösen a versíró pályázatra volt jellemző, hogy egy ember több verset is küldött. Ilyenkor láthattuk, a diák hogyan kísérletezik többféle formával és mondanivalóval, viszont zsűriként dilemmát okozott, hogy ne kapjanak előnyt azokhoz képest, akik a kiírásnak megfelelően csupán egy verset küldtek.

Az volt a tapasztalatunk, hogy mind a versek, mind a próza esetén erős a hatása az iskolai tananyagnak, de természetesen a diákok egyéni érdeklődése és tapasztalatai is megjelennek. A díjazottak közé került többek között egy olyan vers, amelyben a költő egy saját élményét írja le, és ezzel kapcsolatban a hozzáállását a költészethez és művészetekhez. Az is szembeütő volt, hogy a diákok között elterjedt a felfogás, miszerint a költő a fájalmát

írja ki magából a versében, a legtöbb beérkezett mű a diákok félelmeit, szorongásait, aggodalmait mutatta be.

A próza kapcsán azt tapasztaltuk, hogy a fantasy rendkívül népszerű a diákok körében, több olyan alkotás is érkezett, amelyek egy hosszabb fantasyregény bevezetői, első fejezetei lehetnének. Szerintem az iskolai oktatás hatása, hogy a háború is gyakran megjelent a novellákban. Ezzel együtt a beérkezett prózai művek rendkívül változatosak voltak. A személyes kedvencem az a novella, amelyik valójában egy kétoldalas monológja egy helyettesítő tanárnak az iskolában, úgy gondolom, nagyon ügyesen parodizálja a tanárokat anélkül, hogy átlépné a jó ízlés határait, és bántó lenne.

A diákoknak alkalma nyílt egymással is megismerkedni az eredményhirdetéseken, illetve a könyvhét egyik programja az volt, hogy a pályázók összegyűltek, felolvasták a munkáikat, és kötetlenül beszélgettek egymással arról, mit jelent számukra az irodalom, hogyan írnak, és hol publikálják a műveiket.

Úgy vélem, a pályázat sikeres volt, ugyanis megmutatta, hogy az egész országban, és különösen Szolnokon milyen sokan írnak szabadidejükben, és lehetőséget teremtett arra, hogy kapjanak egy visszajelzést a műveikre, valamint egymással is megismerkedjenek, és tudjanak beszélgetni arról, mit is jelent számukra az írás.

Szécsi Annamária
VFK, Közönségszolgálati osztály

Makerspace tevékenységek Kínában

Forrás: Qingkui Xi: Makerspace Activities in China, Science & Technology Libraries, 2017
TÖMÖRÍTÉS

Az utóbbi években terjedt el a „makerspace” megnevezés, amely egy új könyvtári szolgáltatást jelöl (~ digitális közösségi tér?/ közösségi digitális tér?). Ez a tanulmány először megvizsgálja a makerspace tevékenységeket a kínai egyetemi könyvtárakban, majd tárgyalja annak fontos szerepét az oktatás fejlődésében, végezetül bemutatja helyüket a kínai egyetemi könyvtárak struktúrájában.

Bevezetés

- 1.) Általános definíció:** a makerspace (más néven hacklabor, hackerhely vagy hacktér) általában nem profitorientált közösség által működtetett munkaterület, amelyben olyan közös érdeklődési területtel rendelkező emberek találkozhatnak, akik a gépészet, a számítógépek, a technológia, a tudomány és a digitális vagy elektronikus művészet terén ápolnak kapcsolatokat, illetve működnek együtt. (Wikipedia, 2017)
- 2.) Speciális definíció:** a speciális könyvtári makerspacek fejlesztése népszerű téma a könyvtári megbeszéléseken és kutatásokban, a legnagyobb figyelmet a közkönyvtárak fejlesztésére összpontosítva.
- 3.) Miért alakítanak ki egyre több ilyen teret?** A makerspace támogatja a kritikus, vizsgálódó gondolkodást és a kísérletezést alkalmassá tevő környezet

megteremtését, illetve az azokhoz szükséges eszközök elérhetővé válását a könyvtár területén belül.

Anderson (2013) úgy vélte, hogy a makerek, azaz alkotók, valósággá tudják váltani az ötleteiket az internet, a 3D nyomtató, a 3D szkennerek, az Arduino (szabad szoftveres, nyílt forráskódú elektronikai fejlesztőplatform – Wikipedia), különböző asztali gépek és eszközök segítségével.

Makerspace szolgáltatások

Különböző eszközöket és módszereket biztosítanak, megkönnyítik a csoportkommunikációt, illetve a tudás és erőforrások megosztását.

Biztosítják a saját teret a projekt kidolgozására. Nyitott környezetet biztosítanak a használóknak ahhoz, hogy megmutathassák a kreativitásukat és az újításukat.

Biztosítják az eszközöket a kialakított projekt/ek prototípusainak megvalósításához (McMillan 2012).

A makerspace könyvtárak helyzete Kínában

A makerspace-t 2010-ben mutatták be Kínában. A közkönyvtárak makerspace-eitől eltérően az egyetemi könyvtárak makerspace-einek megvan az az előnye, hogy kapcsolatban állnak az egyetemen belüli tanszékekkel és kurzusokkal. A hallgatók tapasztalatot szereznek a tanításból és a párbeszédéből, majd fejlesztik a gyakorlati képességeiket a makerspacekben

Mivel a makerspace-ek létrehozásának/működésének alapjait az egyetem biztosítja, így a várható támogatói/segítői az egyetem tanárai és diákjai. A kínai egyetemi könyvtárak makerspace-eit elsősorban a diákközösségek működtetik, amelyek igyekeznek megnyerni ipari támogatókat is.

Makerspace típusok Kínában

Ötletelő (~brainstorming) típus:

az ötletelésre alkalmas makerspace-ek azok a helyek, ahol a hallgatók és az oktatók szabadon gondolkodhatnak egy témáról vagy projektről, kidolgozhatnak egy új ötletet, használhatják a programozó szoftvert, modellezhetnek 3D-ben és nyomtathatnak 3D-ben annak érdekében, hogy ötleteiket valósággá váltsák. (Gao 2015). A 3D nyomtató fejlesztése volt az az ösztönző erő, amely a nyilvános makerspace-ek mögött állt, mivel csökkent a 3D nyomtatók ára. Azon felül úgy érezték, hogy az embereknek szükséges megtanulniuk használni ezeket az eszközöket a saját megújulásuk érdekében.

Az ötletelésre alkalmas makerspace-ek fő célja, hogy biztosítson egy teret, ahol a hallgatók/újítók kifejleszthetik az ötleteiket az egyesített (~közös) tudásukon és az új alkalmazásokon keresztül. A könyvtárosok is részt vehetnek ebben az újító folyamatban azáltal, hogy több információforrásból nyújtanak szolgáltatást. Ebből adódóan az ötletelésre alkalmas makerspace-ek az ismeretek cseréjére és képzési térként való működésre is megfelelőek, mert a hallgatók együtt tudnak dolgozni ott és fejleszthetik az elgondolásaikat is.

Cselekvő típus:

a cselekvő típusú makerspace-ek fő célja új termékek létrehozása. A Tianjin Egyetemi Könyvtár „Jianhao kulturális makerspace”-e volt az első élménytér, ahol „felhő” alapú nyomtatás volt annak érdekében, hogy biztosítson a diákoknak egy online programot, amelynek segítségével fejleszthetik a tömeges, piacképes áruikat. Ez a program képes arra, hogy automatikusan felkutassa a lehetséges piacot a hallgatók alkotásainak. A makerspace-ben a hallgatók interaktív dolgokat készíthetnek az ott található felszerelések és eszközök segítségével,

a könyvtárosok biztosítják a szükséges irodalmi szolgáltatást, rövidítve ezzel a gondolkodás és megvalósítás közötti időtartamot.

Vállalkozói típus:

a makerspace-nek ez a fajtája egyfajta ipari lánc szolgáltatás. Egyes egyetemi könyvtárakban a makerspace gyakran egyfajta üzleti kávéházként működik. Ezáltal a hallgatói csoportok ösztönzik a vállalkozói szellemet. Az egyetemi könyvtári makerspace alacsony költségvetésű teret, illetve kommunikációt és együttműködést biztosít a potenciális vállalkozók és fejlesztők számára. (Song 2015)

A makerspace típusától függetlenül mindenki a könyvtárban található erőforrásokra támaszkodik annak érdekében, hogy a diákok ötleteit kreatív termékekkel alakítsák és azért, hogy hirdessék a vállalkozást.

A makerspace lényeges szerepe az oktatás fejlesztésében

Az oktatás a tradicionális oktatási kultúra irányából egyre inkább a tanulási kultúra felé veszi az irányt. Éppen ezért a makerspace-ek integrációja a könyvtárakba az újító gondolkodás és a hallgatók képességeinek a fejlesztésére, a problémák megoldására és a kreatív új ötletekre helyezi a hangsúlyt. A makerspace helyet biztosít a játékosra játékos, cselekvő gondolkodáson, stratégián keresztül. A mozgást és a létezést is elő lehet idézni kreatív módon (Neil and Brockman 2015). A makerspace-ek részei az alkotói kultúrának, mivel a hallgatókat saját kutatási irányaik fejlesztésére, önálló problémamegoldásra és a vállalkozói készségeik és képességeik fejlesztésére ösztönzik.

A könyvtári makerspace összehozza a diáko-

kat és a tanárokat a különböző tudományágakból, hogy kutassanak, alkossanak és megosszák a tudásukat és forrásaikat, s ezzel új lehetőségeket hoznak létre gazdag, tudományközi vitákra. A könyvtári makerspace olyan evolúciós tanítási és kutatási eszköz, mely lehetővé teszi az innovatív tanulás fejlődését és alapja lehet a tantervfejlesztéseknek.

Az egyetemi könyvtárak makerspace-einek létrehozása

Amikor makerspace-t szeretnénk kialakítani egy könyvtár részeként, figyelembe kell vennünk ezek működésének sajátosságait, mivel ez közös munkát feltételez, s ezért némiképp zajos lehet. Célszerű független, vagy elkülönített fizikai teret biztosítani, ami szétosztható különböző helyekké, pl. fogadótérre, osztályteremmé, konferencia helyé, feldolgozó műhelyé, illetve raktári térére, ha szükséges. Szükséges kialakítani egy „élénk” helyet, ahol beszélgetni, vitázni lehet, és egy „csendes” helyet az elmélyülésre.

Egy online virtuális helyet is létre kell hozni. A makerspace hasznosíthatja a nyitott online közösségeket, melyek engedélyezik a felhasználóknak, hogy csatlakozzanak a csoportok kiépítéséhez.

Számtalan előnye van az online jelenlétnek:

- 1., Publikálhatják a tudományos kutatások eredményeit, nőhet a munkavégzés hatékonysága.
- 2., Javítható a társadalmi elhivatottság a könyvtárak, illetve a felhasználók irányába.
- 3., A hálózati program garantálja a lényeges információk megőrzését és nyitott hozzáférést mindahhoz, ami még több makerspace csoport érdeklődését felkeltheti, illetve

előmozdítja a könyvtárak makerspace-einek a jövőbeni fejlődését (Martinez and Stager 2013).

Lényeges, hogy a makerspace helyeken magasan képzett könyvtárosok legyenek, akik információt és tudást képesek biztosítani. A makerspace könyvtárosainak rendelkezniük kell a műszaki tervezés ismeretével azért, hogy kezelni és irányítani tudják a 3D nyomtatót és egyéb új, technikai eszközöket. Mindazonáltal rendszeresen szemináriumokat kell tartaniuk a makerspace helyeken lévő felszerelések alkalmazásáról azért, hogy segítsenek a diákoknak a különböző tevékenységek megvalósításában. Lényeges, hogy önkéntes hallgatókat is bevonjanak a makerspace terek napi működtetésébe.

A könyvtárosoknak segíteniük kell továbbá a hallgatókat a projektek kiválasztásában és megtanítani őket arra, hogyan használják a makerspace-ben az új eszközöket annak érdekében, hogy növeljék bennük a könyvtár iránti bizalmat.

Javaslatok a könyvtári makerspace szerkezetéhez

Az egyetemi könyvtáraknak a saját igényeikhez és feltételeikhez alkalmazkodva kell kialakítaniuk a makerspace szerkezetét. A makerspace nem csak a speciális eszközök biztosítását szolgálja. Célja, hogy helyet adjon az embereknek a kísérletezésre és a tanulásra. Át kell gondolni a különböző csoportok igényeit a makerspace kialakításakor, és annak megfelelően biztosítani számukra az eszközöket. Pl. 3D nyomtató, 3D szkennel, Arduino (szabad szoftveres, nyílt forráskódú elektronikai fejlesztőplatform – Wikipedia), digitalizáláshoz szükséges technikai eszközök

rögzítő eszközök, szoftverek (Autocad, Autodesk) és más hardver (számítógép, kamera, nagy képernyő, audio eszközök) (Pearce 2012).

(<https://www.autodesk.hu/products/autocad/overview>)

A makerspace fejlesztéséhez speciális anyagi források, számtalan eszköz, képzés és fejlesztési program szükséges. Azon kívül a könyvtárak aktívan együttműködhetnek helyi kereskedelmi intézményekkel és más szervezetekkel, hogy biztosítani tudják a felszereléseket, vagy fedezni tudják a plusz költségeket és segítséget tudjanak kérni a vállalkozásoktól, befektetőktől annak érdekében, hogy vegyenek részt a makerspace helyének tervezésében és kivitelezésében.

Lényeges, hogy a makerspace-ből fakadó előnyöket széles körben megismertessék az egyetemekkel és a szélesebb közösséggel. Fontos továbbá a kreatív eszközök használata, mint pl. a 3D nyomtató és a képzési lehetőség a tipikus digitális gyártási eszközök kezelésére, melyek felkeltik a hallgatók érdeklődését és lelkesedését a magas szintű technológia megértésére és élvezésére, valamint az ötletek megosztásának, az újításnak és a makerspace könyvtárakban lévő elérhető források és szolgáltatások népszerűsítése.

Fordította: Négyesi Ildikó
HVK, könyvtáros

Maslow olvasáshierarchiája - aatvos Könyvtári dizájn 2019. augusztus 12.

Megkérdeztük látogatóinkat, hogyan változtak a terek felhasználásával kapcsolatos szokásaik azt követően, hogy újraterveztük azokat.

Az eredmények azt mutatják, hogy a könyvtárak tulajdonképpen megfelelnek Maslow piramisának minden elemének.

KUTATÁS A HARMADIK HELLYEL KAPCSOLATOS TAPASZTALATOK MEGTERVEZÉSÉNEK HATÁSAIRÓL

A könyvtárak bebizonyították, hogy a világ legjobb könyvarchívumai csodálatos példányokat gyűjtenek helyben olvasásra, avagy kölcsönzésre a beiratkozott olvasók számára. Hozzájárulásukat az ún. Maslow-szükséglet-hierarchia piramisának magasabb szintjeihez mindig is nagyra értékelték. A könyvtárak hozzájárultak az emberek önmegvalósításához és az önbecsülésük kivívásához. Az internet megjelenésével és a tudás mindenki számára hozzáférhetőségével elkezdődött a könyvtárak intézményi szerepének megváltozása és némileg ódivatúvá válása. Az emberek többé már nem szorulnak rá a könyvtárra önmegvalósításukhoz, a tudás hozzáférhetővé vált számukra a telefonjukon. Egyes kulturális intézmények, ahogyan a könyvtárak is, nyitottak a változásra. Ha Maslow-ra gondolunk, inkább az alapvető szükségletek irányába fordulnak és újfajta kulcsszerepet játszanak a modern társadalomban. Egyszerre fizikai és társadalmi helyként képesek arra, hogy „megszólítsák” Maslow piramisának egy másik szintjét – a hovatartozás érzésével ajándékozva meg az embereket.

A KÉRDÉS AZ: ERŐSEBB TÁRSADALMI SZEREPET JÁTSZANAK A KÖNYVTÁRAK A MODERN TÁRSADALOMBAN?

Úgy gondoljuk, igen.

Azért, hogy ezt bebizonyítsuk, 2019-ben megkerestünk 20 könyvtárat, amelyekkel együttműködtünk az elmúlt három évben. Ezek a projektek Norvégiában, Németországban, Hollandiában nagy fizikai változásokon mentek keresztül és vagy átalakították, vagy renoválták, vagy újjáalakították a már meglévő könyvtárakat.

Kérdőívet küldtünk nekik a következő kérdésekkel:

- Amikor a könyvtárak aktuális látogatószámát nézik, észrevesznek-e valamiféle növekedést azon emberek számában, akik csak azért jönnek, hogy a könyvtárban lehessenek?
- A jelenlegi látogatók jobban, vagy kevésbé vesznek részt a könyvtár életében, az általa szervezett programokon mint az (újra)nyitás előtt?

Más szavakkal: azt szerettük volna megtudni, hogy milyen tevékenységet űznek az emberek napjainkban a könyvtárban?

Felmerülhet, hogy mi, mint szolgáltatást nyújtó cég, miért szeretnénk ezt tudni? Nagyon fontos számunkra, hogy megértsük, milyen hatással van a munkánk a könyvtárakra, szervezetekre, közösségekre és személyekre.

Fontos tisztában lenni a könyvtárak helyzetével a társadalomban és azzal, hogy milyen hatásuk lehet a magánéletre. A tények azok a szilárd alapok, amelyek segítenek bízni abban, hogy elhiggyük, helyesen cselekszünk. Az aatvos-nál őszintén hiszünk abban, hogy a könyvtárak alakítani tudják ezt a változást a társadalmi szerepvállalásuk során úgy, hogy biztosítják a hovatartozás érzését. Ha a feltételezésünk helyes, ez egy nagy lépés az új harmadik helyek megteremtése felé. Ez biztosítja a bizonyítékot arra nézve, hogy képesek vagyunk olyan új helyek teremtésére, ahol az emberek szívesen látottnak érzik magukat, és arra is, hogy egyre

nagyobb szükség van az ilyen helyekre. Egy egész iparágnak tudunk segíteni, amely keresi az új funkcióját a csökkenő információigényű társadalomban, az olyan intézmények, mint például a könyvtárak újjáalakításán keresztül.

A programozáson és az új termékek létrehozása során tapasztalt dolgokon keresztül képesek lehetünk arra, hogy egy olyan társadalmi kötőanyagot hozzunk létre, amely összeköti az embereket, a szervezeteket és a kisvállalkozókat, és értelmet ad a létezésükre.

A VÉGEREDMÉNY BIZTATÓ

A kérdőívek eredménye bizakodásra okot adó számokat mutat. Például, nyitás után a válaszadók 73 százaléka látott több embert a könyvtárban csak úgy ott lenni és időt tölteni.

Ez azt jelenti, hogy a helyszín vonzóvá vált olyan új látogatók részére, akik még sosem látogattak el a könyvtár előző formájába. Egyes könyvtárakban a látogatók száma példátlanul megnövekedett, 400 százalékkal. A könyvtárak 91 százaléka tapasztalt növekedést a látogatói számban, ami még „változatosabb” lett ezen esetek 55 százalékában. A különböző társadalmi csoportok pedig jobban „keverednek” egymással, mint korábban (91%).

Rákérdeztünk a programokon való részvételre is. Annak ellenére, hogy a látogatók 64 százaléka egyedül érkezik a könyvtárba, mindegyikük a „kevésbé” (36%) a „gyakoribb” (64%) résztvevői a könyvtári tevékenységeknek, amelyek 82 százalékát maguk a felhasználók szervezik. Egy nagyszerű példa: a Deichman Tøyen oslói könyvtár megdöbbentően magas, 82 rendezvénynek ad otthont havonta – ezek mindegyikét a felhasználók szervezik. Ez majdnem ezer rendezvény évente – egy olyan helyszínen, ami mindössze 600 m².

A látogatók forrássá váltak, ahogyan azt a dán építész, Ivar Moltke mondta egyszer.

AZONOS MENNYISÉGŰ KÖNYV, DE TÖBB EMBER

Habár a látogatók száma jól láthatóan növekedett, a kölcsönzések teljes száma elmaradt ettől. Ez azt mutatja, hogy az új látogatók nem szükségszerűen a könyvekért mennek. Más érdekli őket. Az új helyszínen az emberek keverednek, több tevékenységben vesznek részt és szerveznek ilyeneket maguknak. Valószínűleg a „Programozhatóság tervezése” koncepció inspirálja az embereket arra, hogy vegyenek részt és vegyék birtokba a teret úgy, mint előtte soha.

HASZNOSAN ELTÖLTÖTT IDŐ, MINT A HOVARTARTOZÁS JELE

Az új könyvtárakban növekedett a látogatók száma az (újra)nyitás napján. A látogatók majdnem 72 százaléka maradt 30 perc és egy óra közötti időtartamra. Ez annak is lehet a jele, hogy az emberek úgy érzik, szívesen látják őket és élvezik az ott tartózkodásukat. Megvan bennük a hovartartozás érzése.

ÚJ CSOPORTOK VONZÁSA

A könyvtárak a lehetséges új társadalmi szerepvállalásukkal egyre inkább vonzzák még a környékükön lévő legnehezebben elérhető célcsoportokat is, és lehetővé teszik számukra, hogy élvezzék az ottlétüket. A résztvevő könyvtárak növekedést észleltek a 12-18 éves és a 18-24 éves korosztály látogatóinak számában. Úgy tűnik, hihetetlenül jól be tudnak illeszkedni megnövekedett idősebb (60+) látogatók közé.

ÖSSZEGZÉS/KÖVETKEZTETÉS

Bár ez a nem hivatalos vizsgálat a könyvtáraknak csak egy kis részére terjedt ki, az eredménye mindazonáltal tisztán mutatja a változást a könyvtárak növekvő társadalmi szerepvállalása felé a modern társadalomban. A harmadik helyé való átalakítását követően több látogató találja meg a könyvtárba vezető utat, élvezi a környezetet és vesz aktívan részt a programokon.

Óvatosan azt a következtetést is levonhatjuk, hogy azáltal, hogy egyfajta otthont kínálunk élményekkel és a hovartartozás érzését keltve a látogatókban, a „harmadik hely a könyvtár” jelenség több szinten is érinti a Maslow-piramist. Az alapvető emberi szükségletekkel való találkozás kiszélesíti a könyvtárak társadalmi fontosságát és megvilágítja a társadalomra gyakorolt hatását.

2020 elején aatvos újra kiküldi a kérdőíveit könyvtárak egy nagyobb csoportjának, beleértve a hagyományos funkciójúakat is.

Négyesi Ildikó
HVK, könyvtáros

Karantén napló

Azt mondták, 2020 milyen jó év lesz... valamire biztos! Most még tanulnunk kell, hogy egyáltalán meglássuk a mindennapokban a jót! Hol a másodikos lányom íróasztalánál ülök mint tanító néni, hol a nappali asztalánál (home office-ban) mint módszertanos könyvtáros, és Messengeren küldünk egymásnak biztató smile-kat a kollégákkal... hol a konyhában tündérkedem, nem mellesleg video chat-elek az egyetemi oktatómmal... ha 100%-os vagyok, (márpedig az) 😊 a feladat pedig minimum 5, akkor ki lehet számolni az arányokat...

Nem gondoltam volna, hogy egyszer a hétköznapiak fognak hiányozni.

A „panaszok”, hogy el vagyok havazva a munkával. Most minden online, dől az információ, amit jó esetben be tudok fogadni... rosszabb eset ne legyen! Mivel az élet nem áll meg, a beszámolók, munkatervek ideje is itt van, így mindenki szembesül az elmúlt év munkájával. Így én is. A 2019-es évem javarészt az olvasásnépszerűsítés körül zajlott. Ezt szeretném bemutatni.

Kezdődött „Az én könyvtáram” című projekttel, amit senkinek nem kell már bemutatni. Majd jött egy új innovációs tevékenység vidéki könyvtárakban népszerűsítő foglalkozások tartásával. A Területi szolgálat használatában lévő 2 iPad (azóta már 4 db, és nagyon készülök már arra, hogy a diákok a kezükbe kaparinthassák) segítségével egy közösségépítő, könyvtár-népszerűsítő programmal próbálkoztunk.

A prototípus a jászboldogházi könyvtárból indult. A programot azóta már 8 települési könyvtárban sikerült bemutatni, amelybe több mint 200 felső tagozatos diák tudott bekapcsolódni. A program indításaként sor kerül az eszköz használatának bemutatására, illetve a használati, gyakorlati bemutatást követően egy könyvtárnépszerűsítő kisfilm készítésére, ahol lehetőség adódik a kreatív önmegvalósításra, szabad gondolkodásra is. Cél az addig játékra használt technikát gyakorlati segítőtárrá tenni, hogy a passzív figyelés aktív kísérletezéssé alakulhasson át. Hogy milyenek a tapasztalatok? Vegyesek. A használók eleve is „nehéz” korosztály: az 5. osztálytól egészen 8-ig. Kamaszok, akik először „mit is akar itt ez a könyvtáros” arccal, bizalmatlanul figyelnek, és „hát én aztán biztos nem csinállok semmit” hozzá-

állással hallgatnak. De mivel sokkal jobban kezelik a technikát, mint én, azért csak-csak rápillantanak az eszközre, amikor pedig rájönnek, hogy ez nem tanóra, és jó értelemben azt csinálnak, amit szeretnek, onnan már csak a kreativitásuk szabhat határt. Azt mondhatom, mindig jó hangulatú órákat töltünk együtt.

A közösségi filmkészítés lényege a közösségfejlesztés, közösségépítés. Innovációja abban rejlik, hogy a különböző területeket fejlesztve nő a résztvevők önbizalma, kreativitása. Az intézmény videómegosztó oldalán ízelítők is láthatóak az elkészült filmekből. Érdemes ellátogatni az oldalra.

<https://www.youtube.com/watch?v=u4fOk7sCWPM>
<https://www.youtube.com/watch?v=c7btYcia2XQ>

Bízom benne, hamarosan minden visszaáll a régi megszokott kerékvágásba, és újra útnak indulhat a projekt, hogy minél több remekmű születhessen, és közösség épüljön.

Köszönet a gyerekeknek a lehetőségért!

Litkei-Nyíri Anita
 VFK, Területi szolgálat

Kaptár

Jász-Nagykún-Szolnok megye könyvtárainak híradója

Szerkesztő: Illés Julianna (illes@vfmk.hu) Felelős kiadó: Czákóné Gacov Katalin

Kiadja a Verseyhy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény

5000 Szolnok, Kossuth tér 2., Postafiók 139.